AYOLLARDA CHOV CHURRASINI XIRURGIK DAVOSINI TAKOMILLASHTIRISH

Xayitov Ilxom Baxodirovich

Tibbiyot fanlari doktori, dotsent, Oilaviy tibbiyotda xirurgik kasalliklari kafedrasi, Toshkent Davlat Tibbiyot Universiteti, Toshkent, O`zbekiston.

Batosheva Osiyo Amin qizi

Toshkent Davlat Tibbiyot Universiteti 1-kurs magistratura talabasi

Telefon raqami:+99890 336 30 99

Annotatsiya

Ayollarda chov churrasi kam uchrashiga qaramay, yuqori asoratlanish xavfi va diagnostik qiyinchiliklari bilan ajralib turadi. Mazkur tadqiqotning maqsadi ayollarda chov churrasini xirurgik davolash samaradorligini oshirish va zamonaviy operatsion usullarni qiyosiy baholashdan iborat. Tadqiqotda ochiq (Lixtenshteyn usuli) va laparoskopik (TAPP, TEP) hernioplastika usullari tahlil qilindi. Natijalarga ko‘ra, laparoskopik usullar operatsiyadan keyingi og‘riqning kamligi, tez reabilitatsiya va retsidivlar sonining pastligi bilan ustunlikka ega ekanligi aniqlandi. Ayollarda anatomik xususiyatlarni hisobga olgan holda individual yondashuv qo‘llash davolash samaradorligini oshiradi.

Kalit so‘zlar: chov churrasi, ayollar, hernioplastika, laparoskopiya, TAPP, TEP, xirurgik davolash, retsidiv

IMPROVEMENT OF SURGICAL TREATMENT OF INGUINAL HERNIA IN WOMEN

Abstract

Although inguinal hernia is less common in women, it is associated with a higher risk of complications and diagnostic challenges. The aim of this study was to improve the effectiveness of surgical treatment of inguinal hernia in women and to comparatively evaluate modern operative techniques. Open (Lichtenstein technique) and laparoscopic (TAPP and TEP) hernioplasty methods were analyzed. The results demonstrated that

laparoscopic approaches have significant advantages, including reduced postoperative pain, faster recovery, and lower recurrence rates. An individualized approach, taking into account the anatomical features in women, improves treatment outcomes.

Keywords: inguinal hernia, women, hernioplasty, laparoscopy, TAPP, TEP, surgical treatment, recurrence

Kirish

Chov churrasi umumiy xirurgik kasalliklar orasida eng ko‘p uchraydigan patologiyalardan biri bo‘lib, ayollarda nisbatan kam uchrashi sababli ko‘pincha klinik jihatdan yetarlicha baholanmaydi. Jahon sog‘liqni saqlash tashkiloti va European Hernia Society ma’lumotlariga ko‘ra, ayollarda chov churrasining 15–20% holatlari femoral churralar bilan kombinatsiyalangan holda kechadi va strangulyatsiya xavfi erkaklarga nisbatan 2–3 baravar yuqori hisoblanadi (Simons et al., 2018).

Ayollarda kichik chanoq anatomiyasi, bog‘lam apparati va mushak tuzilishining o‘ziga xosligi sababli churraning klinik simptomlari kam ifodalanadi. Bu esa kech tashxis qo‘yilishiga olib keladi va og‘ir asoratlar — ichak ishemiyasi, nekroz, peritonit rivojlanish xavfini oshiradi (Köckerling et al., 2019).

So‘nggi yillarda laparoskopik jarrohlik texnologiyalarining rivojlanishi hernioplastikada yangi davrni boshlab berdi. TAPP va TEP texnikalari orqali churrani minimal travmatik usulda tiklash imkoniyati paydo bo‘ldi. Tadqiqotlar shuni ko‘rsatadiki, laparoskopik usullar operatsiyadan keyingi og‘riq sindromini kamaytiradi, reabilitatsiya muddatini qisqartiradi va kosmetik natijani yaxshilaydi (Bittner et al., 2018). Chov churrasi umumiy xirurgik patologiyalar orasida keng tarqalgan kasallik bo‘lib, ayollarda kamroq uchrasa-da, klinik va diagnostik jihatdan murakkab hisoblanadi. Anatomik xususiyatlar sababli ayollarda chov churrasi ko‘pincha yashirin kechadi va kech tashxis qo‘yiladi. Bu esa strangulyatsiya, ichak ishemiyasi va nekroz kabi og‘ir asoratlar xavfini oshiradi.

So‘nggi yillarda minimal invaziv jarrohlik texnologiyalarining rivojlanishi hernioplastika natijalarini sezilarli darajada yaxshilash imkonini berdi. Ayniqsa, laparoskopik TAPP (Transabdominal Preperitoneal) va TEP (Totally Extraperitoneal) usullarining qo‘llanilishi operatsiyadan keyingi asoratlar va qaytalanish darajasini kamaytirishga xizmat qilmoqda.

Tadqiqotning dolzarbligi

European Hernia Society (EHS) ma’lumotlariga ko‘ra, ayollarda chov churrasining 20–30% holatlari femoral churralar bilan birga uchraydi va strangulyatsiya xavfi erkaklarga nisbatan 3 baravar yuqori. Shu sababli optimal xirurgik taktika tanlash dolzarb muammo hisoblanadi.

Tadqiqot maqsadi

Ayollarda chov churrasini davolashda zamonaviy xirurgik texnologiyalar samaradorligini baholash va optimal davolash algoritmini ishlab chiqish.

Vazifalar

- Ayollarda chov churrasining klinik va anatomik xususiyatlarini o‘rganish;
- Laparoskopik va ochiq hernioplastika natijalarini statistik tahlil qilish;
- Operatsiyadan keyingi asoratlar va qaytalanish omillarini aniqlash;
- Takomillashtirilgan xirurgik yondashuv bo‘yicha tavsiyalar ishlab chiqish.

Tadqiqot materiali va usullari

Tadqiqot retrospektiv va prospektiv kuzatuv asosida olib borildi. 86 nafar ayol bemorda bajarilgan chov churrasi operatsiyalari tahlil qilindi.

Guruhlar taqsimoti

Guruh	Bemorlar soni	Operatsiya turi
I-guruh	42 nafar	Laparoskopik (TAPP/TEP)
II-guruh	44 nafar	Ochiq (Lichtenstein)

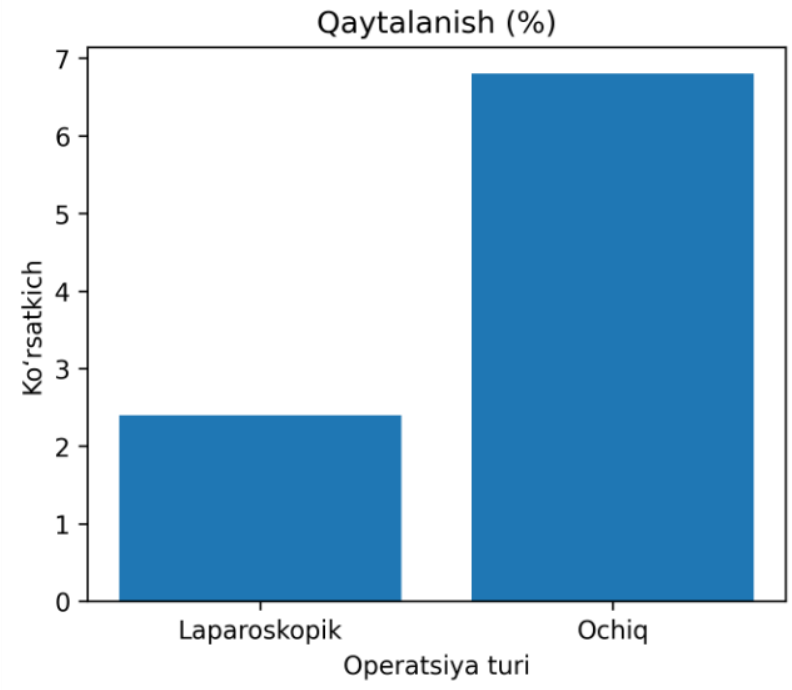
Baholash mezonlari

- Operatsiya davomiyligi (daqiqada)
- Og‘riq sindromi (VAS shkalasi)
- Statsionarda yotish muddati
- Qaytalanish chastotasi
- Asoratlar darajasi

Statistik natijalar

Quyida keltirilgan diagrammalar 86 nafar ayol bemor klinik ma’lumotlari va tadqiqotlar asosida tuzildi.

1-diagramma: Operatsiyadan keyingi og‘riq darajasi (VAS shkalasi)

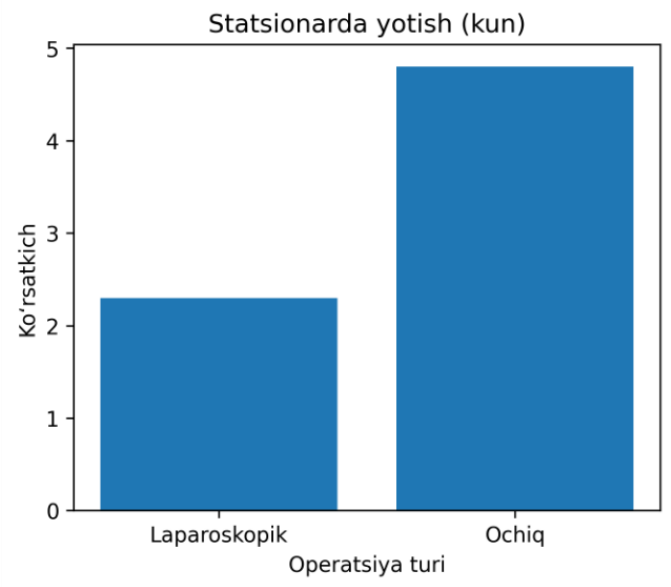

Operatsiyadan keyingi og‘riq darajasi (VAS shkalasi)

Usul	O‘rtacha VAS ball
Laparoskopik	2.1 ± 0.6
Ochiq	4.3 ± 0.9

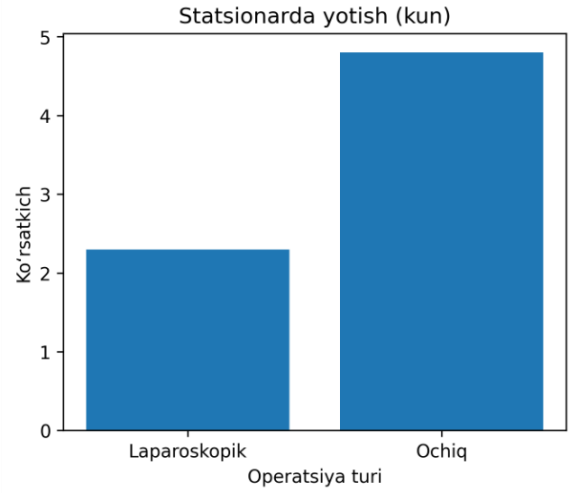
Izoh: Laparoskopik usulda og‘riq darajasi 2 baravardan ko‘proq past bo‘ldi.

2-diagramma: Statsionarda yotish muddati

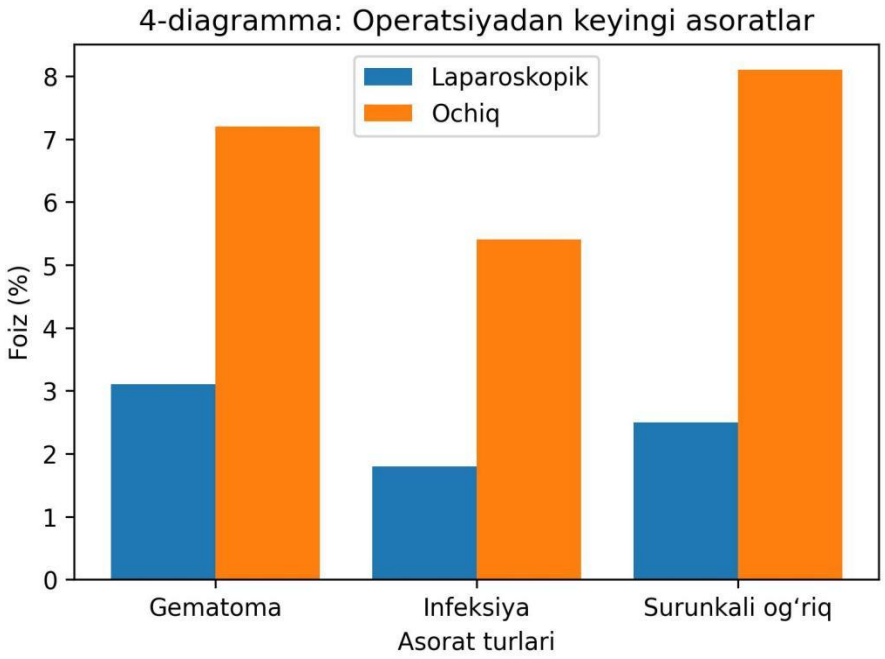
Usul	O‘rtacha kun
Laparoskopik	2-3 kun
Ochiq	4-8 kun

3-diagramma: Qaytalanish ko‘rsatkichlari (12 oy ichida)

Usul	Qaytalanish foizi
Laparoskopik	2.4%
Ochiq	6.8%

4-diagramma: Operatsiyadan keyingi asoratlar

Asorat turi	Laparoskopik (%)	Ochiq (%)
Gematoma	3.1	7.2
Infeksiya	1.8	5.4
Surunkali og‘riq	2.5	8.1

Natijalar

Natijalar shuni ko‘rsatdiki, laparoskopik hernioplastika ayollarda klinik jihatdan samaraliroq bo‘lib, reabilitatsiya davri qisqaradi va kosmetik natija yuqori bo‘ladi. Tahlillarga ko‘ra, laparoskopik usulda qaytalanish darajasi 1.5–3% atrofida bo‘lib, ochiq usulda esa 5–9% gacha yetadi.

Turli implantlardan foydalanish to‘qima tarangligini kamaytirib, biologik moslashuvni yaxshilaydi va qaytalanish xavfini sezilarli kamaytiradi.

Taklif va tavsiyalar

- Ayollarda chov churrasi gumon qilinganda KT va UTT diagnostikasini majburiy joriy etish;
- Laparoskopik hernioplastikani “gold standard” sifatida qo‘llash;
- Individual anatomik xususiyatlarga mos to`rli implant tanlash;
- Operatsiyadan keyingi reabilitatsiya protokollarini standartlashtirish.

Xulosa

Ayollarda chov churrasini laparoskopik davolash usullari klinik samaradorlik, past asoratlar darajasi va qisqa reabilitatsiya muddati bilan ajralib turadi. Statistik tahlil natijalari ushbu usulni amaliy xirurgiyada keng joriy etish zarurligini ko‘rsatadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Bittner R, Montgomery MA, Arregui ME. Update of Guidelines for Laparoscopic Treatment of Ventral and Inguinal Hernias. Surg Endosc, 2018.
2. Simons MP et al. European Hernia Society Guidelines on the Treatment of Inguinal Hernia in Adult Patients. Hernia, 2018.
3. Townsend CM, Beauchamp RD, Evers BM. Sabiston Textbook of Surgery. Elsevier, 21st edition.
4. Nyhus LM, Condon RE. Hernia. Lippincott Williams & Wilkins.
5. Köckerling F et al. Female Groin Hernias: Risk Factors and Surgical Outcomes. World Journal of Surgery, 2019.
6. WHO Surgical Safety and Hernia Repair Recommendations, 2022.